T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/739
KARAR NO : 2021/27
KARAR TR : 25/01/2021

ÖZET: Davacının ekili arazilerindeki bitkilerin, davalı sulama birliği tarafından gerekli suyun verilmemesi nedeniyle zarar gördüğünün tespiti ve belirtilen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacılar : F. Ö.
Vekilleri : Av. G. B. - Av. H. A. - Av. Ö.T.
Davalı : Saray Sulama Birliği Başkanlığı
Vekilleri : Av. A.Ö. - Av. F.İ.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkiline ait Amasya, Göynücek, Ayvalıpınar mevkiinde 1385 nolu ve 1383 - 921 nolu parsellerde ekili bulunan şeker pancarı ve ayçiçeği bitkilerinin davalı sulama birliğinin dönemlik suları vermemesi nedeniyle, ciddi hasarlar alarak büyük ölçüde verim kaybına uğradığı, müvekkilinin Göynücek İlçesi'ne bağlı Terziköy'de ikamet etmekte olup davalı sulama birliğinin Göynücek İlçesi'ne bağlı Ayvalıpınar Köyü'nde olduğu, ekili bitkilerin dönemlik sulama zamanları geldiğinde Ayvalıpınar köylülerine sulama suyunun temininin yaklaşık 8-9 gün olmasına rağmen müvekkilinin köyüne ayrılan sürenin birkaç günden öteye gitmediği, müvekkilinin ekili ürünlerinin bulunduğu taşınmazın Ayvalıpınar Köyü hudutlarında olup bu köye verilen sulama suyundan faydalanmak istemesine rağmen sulama birliğine yaptığı müracaatların sonuçsuz kaldığı, kendisine Terziköy ile aynı zamanda sulama suyu verileceğinin söylendiği, bu şekilde Terziköy arazilerine verilen sulama suyundan ise arazileri Ayvalıpınar Köyü'nde olduğundan ve mesafe olarak uzakta kaldığından hiçbir suretle sulama yapamadığı, müvekkilinin talebi ile 28/07/2017 tarihinde Göynücek Kaymakamlığı İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü bünyesinde ziraat mühendisleri tarafından müvekkilinin ekili ürünlerinin bulunduğu yere gidildiği, yapılan inceleme neticesinde 1385 nolu parselde ekili olan şeker pancarı bitkisi alt yapraklarında kurumanın olduğu, susuzluğa bağlı olarak gelişiminde gerileme olduğunun tespit edildiği, 1383 - 921 nolu parselde ekili olan ayçiçeği bitkilerinin ise gelişiminde susuzluğa bağlı olarak gerileme görüldüğü, sınır komşusu parsellerde ekili bulunan ayçiçeği bitkileriyle mukayese edildiğinde bitkinin çok zayıf ve güçsüz olduğunun tespit edildiği, müvekkilinin kısmen bile sulama yapamadığı ekili ürünlerindeki verim kaybının ciddi boyutlarda olduğu, yapılacak keşif ile bu hususun aydınlatılacağı, Ayvalıpınar köylülerine sulama suyu verilirken kendisine sulama suyu verilmemesinin kasıtlı olduğunun anlaşıldığı ve istemin haksız eylemden kaynaklandığından bahisle, bitkilerin hasat zamanının gelmiş olup verim kaybının bir an önce tespiti gerektiği, geç kalınması durumunda zararının tespitinin mümkün olamayacağını belirterek tensip duruşmasıyla birlikte söz konusu taşınmazların bulunduğu yerde keşif yapılarak delillerin ve zararların tespitine, davalarının kabulüne, belirsiz alacak davası şeklinde açılan davanın şimdilik 100 TL tutarın haksız fiilin meydana geldiği tarih itibariyle yasal faiziyle birlikte davalı kurum tarafından tahsiline, yargılama gideri ve ücreti vekaletin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesi istemleriyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Amasya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/03/2018 tarihli ve E.2017/383, K.2018/477 sayılı kararıyla, *davanın kabulüne* karar verilmiştir.

3. Bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesince *istinaf başvurusunun kabulüne, yerel mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren yerel mahkemeye gönderilmesine* 28/03/2019 tarihinde karar verilmiştir.

4. **Amasya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/05/2019 tarihli ve E.2019/221, K.2019/516 sayılı kararıyla**; açılan *davanın usulden reddine* karar verilmiştir.

5. Amasya 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin bu kararı 10/09/2019 tarihinde kesinleşmiştir.

6. Davacı vekili, aynı yöndeki taleple bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

7. **Samsun 3. İdare Mahkemesince E.2019/87 sayılı dosyada** davanın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından bahisle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine 16/12/2020 tarihinde karar verilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. Anayasa'nın 168. maddesi şöyledir:

"Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir."

9. 18/12/1953 tarihli 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1-23. maddeleri 02/07/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 69. maddesi uyarınca ilga edilmiştir.

10. DSİ Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri kapsamında çıkarılan, sulama birliklerine ilişkin 08/03/2011 tarih 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde şu hükme yer verilmiştir:

"(1) Bu Kanunun amacı; ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla umumi sulardan faydalanmak üzere Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilmiş veya halen inşa edilmekte olan ya da inşa edilmesi planlanan sulama tesislerini gayelerine uygun şekilde kullanmak, işletmek, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün onayını almak suretiyle işlettirmek, bu tesislerin bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu yürütmek, tesisi geliştirmeye yönelik yeni projeler yapmak, yaptırmak veya tesisi yenilemekle görevli sulama birliklerinin kuruluşu, organlar ile görev ve yetkilerini düzenlemektir.

(2) Sulama birlikleri kamu tüzel kişiliğine sahip olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir."

11. 6172 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde şu hükme yer verilmiştir;

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakan: DSİ'nin bağlı olduğu Bakanı,

b) Bakanlık: DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlığı,

c) Birlik: Sulama birliğini,

ç) Birlik ana statüsü: Çerçeve ana statüye uygun olarak kurucular kurulu tarafından hazırlanarak Bakanlıkça onaylanan metni,

d) Çerçeve ana statü: Sulama birliklerinde (...) bütçe, borçlanma, borçların ödenmesine ilişkin esaslar, alacakların tahsili, tarifeler, harcama usulü, yatırım programı, personel istihdamı, tasfiye ve benzeri hususların düzenlendiği, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile Çevre ve Şehircilik, Maliye ve Tarım ve Köyişleri Bakanlıklarının görüşü alınarak Bakanlık tarafından hazırlanan metni,

e) Devir: DSİ tarafından inşa edilmiş veya halen inşa edilmekte olan ya da inşa edilmesi planlanan sulama maksatlı tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunun, DSİ ve birlik arasında imzalanan sözleşme hükümleri uyarınca birliklere devredilmesini,

f) DSİ: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,

g) Görev alanı: DSİ'ce belirlenen ve suyun kullanım maksadına göre, proje alanı içerisinde kalan sulama alanlarını,

ğ) (Mülga: 19/4/2018-7139/46 md.)

h) Katılım payı: Su kullanıcılarının birliğe ilk katılımlarında, (...) birlik ana statüsünde belirlenen şartlar dahilinde, arazinin her bir dekarı için belirlenen ve bir defaya mahsus olmak üzere alınan payı,

ı) Ortak tesis: Birlik tarafından devralınan sulama tesisine hizmet eden fakat devir kapsamı dışında kalan ve DSİ'ce işletilen tesisleri,

i) Su kullanıcısı: Görev alanında sulama yapan veya yapacak olan gerçek ya da tüzel kişiyi,

j) (Değişik:19/4/2018-7139/46 md.) Su kullanım hizmet bedeli tarifesi: Su kullanıcılarına suyun ulaştırılması, birliğin tüzel kişilik kazanmasından önce görev alanı içinde açılmış olan yeraltı suyu kuyuları ile yapılanlar da dâhil olmak üzere sulamadan dönen fazla suyun uzaklaştırılması, birliğin sorumluluğundaki sulama tesisinin mütemmim cüzü olan servis yolları için birlikçe yapılan yönetim, bakım ve onarım, yatırım geri ödeme, finansman, personel, mal ve hizmet alım ve enerji kullanım giderleri gibi her türlü gideri karşılayacak şekilde, sulama birliklerince su kullanım hizmet bedellerinin belirlenmesinde asgari değer olarak alınan ve Bakan tarafından onaylanan tarifeyi,

k) Tesis: Umumi sulardan faydalanmak üzere geliştirilmiş, sulama maksadıyla inşa edilen su

yapılarını veya tesisleri,

1) (Mülga: 19/4/2018-7139/46 md.)

m) Yerleşim birimi: 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununa göre belediye teşkilatı ya da 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununa göre köy tüzel kişiliği oluşmuş yerleşim yeri ile 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa göre büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde olup belde belediye ve köy tüzel kişiliğini kaybetmesi sonucu mahalleye dönüşen ancak halen tarımsal faaliyetlerini devam ettiren yerleşim yerlerini,

ifade eder."

12. 6172 sayılı Kanun'un "Birliğin görev alanı ve çalışma konuları" başlıklı 3. maddesinde şu hükme yer verilmiştir:

"(1) Birliklere devredilen tesislerin hizmet alanı, birliklerin görev alanı olup sınırları, kapsamı ve ismi DSİ tarafından belirlenir.

(2) Bir görev alanı içerisinde aynı amaçla birden fazla birlik kurulamaz.

(3) Birlik, devraldığı tesislerin işletme, bakım, onarım ve yönetim sorumluluğunu çerçeve ana statüde ve devir sözleşmesinde yer alan esaslara uygun olarak yürütür.

(4) Birliğin çalışma konuları şunlardır:

a) Görev alanı içerisinde yer alan tesislerin işletme, bakım, onarım, yönetim ve yenileme hizmetlerini usul ve esaslarına uygun olarak yapmak.

b) Katılım payını, su kullanım hizmet bedelini ve uygulanan cezaları tahsil etmek.

c) Devraldığı tesislerin yatırım bedellerini geri ödemek.

ç) Devraldığı tesisi DSİ'nin onayını almak suretiyle geliştirmek, bu tesis ile ilgili yeni projeler yapmak veya yaptırmak.

d) Görev alanı içerisinde su miktarına bağlı olarak ekilecek bitki desenini Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimleri ile işbirliği yaparak planlamak.

e) Görev alanı içerisinde öngörülen üretim hedeflerinin gerçekleşmesine katkıda bulunmak üzere gerekli tedbirleri almak.

f) Sulama ve diğer tarımsal konularda faaliyet gösteren kurumlarla işbirliği yaparak araştırma, geliştirme ve eğitim çalışmalarında bulunmak.

g) Amaç ve görevleri ile ilgili konularda ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip etmek.

ğ) Ortak tesisler için DSİ'ce sarf olunan işletme ve bakım masraflarından kendi payına düşen miktarı ödemek."

13.6172 sayılı Kanun'un "Denetim ve birlik mallarının durumu" başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/49 md.)

(1) Birliklerin denetimi DSİ veya Bakanlık tarafından yapılır. Birlikler mali yönden yılda bir defa ayrıca Maliye Bakanlığının denetimine tabidir. Bu denetimler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği, gerekli işlemlerin yapılması için Bakanlığa gönderilir.

(2) Denetim sonucunda birliğin zarara uğratıldığının tespit edilmesi halinde 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(3) Birlikler, Sayıştay tarafından doğrudan denetlenebilir.

(4) Birliğin devraldığı sulama tesisi ve bütünleyici parçaları Devlet malı olup, bunlara zarar verenler hakkında 5237 sayılı Kanunun kamu malına zarar verme ile ilgili ceza hükümleri tatbik olunur."

14. 6172 sayılı Kanun'un "Birlik tüzel kişiliğinin sona ermesi" başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 19/4/2018-7139/50 md.)

(1)(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 16/7/2020 tarihli ve E.: 2018/104, K.: 2020/39 sayılı Kararı ile.)

(2) Birliğin tasfiyesi DSİ tarafından yürütülür. Tasfiyenin usul ve esasları çerçeve ana statü ile düzenlenir.

(3) Tüzel kişiliği sona erdirilen sulama birlikleri tarafından işletilen sulama tesisleri hakkında 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır."

15. 6172 sayılı Kanun'un, 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile ilga edilmeden önceki 13. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(2) Birlikler 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre alacaklarının tahsili yoluna başvurur."

16. 6172 sayılı Kanun'un, 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 53. maddesi ile ilga edilmeden önceki "Birlik üyesi olmayan su kullanıcılarının durumu" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Birliğin görev alanında bulunan tesisten istifade eden su kullanıcıları, birlik üyesi olmasalar dahi, bu Kanunda ve birlik ana statüsünde öngörülen esaslar çerçevesinde, sulama işletme faaliyetlerine ilişkin olarak alınan kararlara diğer birlik üyeleri gibi uymaya ve yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeye mecburdur. Üye olmayan su kullanıcılarının sulamadan faydalanmayla ilgili hakları

kısıtlanamaz. Ancak, mali mükellefiyetleri birlik meclisi kararı ile iki katına kadar artırılabilir."

17. 19/04/2018 tarihli, 7139 sayılı Kanun'un 51. maddesi ile 6172 sayılı Kanuna eklenen Ek 1. madde şöyledir:

"(1) Birlik görev alanında yer alan her su kullanıcısı gerçek ve tüzel kişi sulama tesisinden faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorundadır.

(2) İlk üyelik kaydı sırasında bir defaya mahsus olmak üzere (...) katılım payı tahsil edilir.

(3) Birlik üyeleri birlik tarafından tahakkuk ettirilen su kullanım hizmet bedelini ve borçlarını düzenli olarak ödemek, birlik tarafından su yetersizliğine bağlı olarak yapılan ekim planlamasına uymak, sulama planlaması ve su dağıtım ve münavebe programlarına katılmak, arazisi üzerinde yer alan sulama tesisini korumak, kişisel kusurlarından dolayı meydana gelen zararları gidermek, aksi takdirde bu zararları gidermek için birliğin yapacağı her türlü harcamayı birliğe ödemek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler ile kullanılan her türlü ekipmana zarar vermemek, zarar verilmesi durumunda bu zararı tazmin etmek, birliğin sorumluluğunda olan tesisler üzerinde yapılan işletme, bakım ve onarım çalışmaları için arazisine girilmesine izin vermek ve sulama tesisinden faydalanma sözleşmesini imzalamak zorundadır.

(4) Su kullanıcısı olma vasfını kaybedenlerin üyelikleri resen sonlandırılır.

(5) Birlikler gelirlerini, birlik ana statüsünde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak tahsil eder. Birlikler vadesinde ödenmeyen alacaklarını genel hükümlere göre tahsil eder.

(6) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarından, suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katı ücret alınır.

(7) Birliğe Bakan tarafından görevlendirilen kamu personeli Başkan, görevlendirme süresince kurumundan aylıklı izinli sayılır ve kadrosuna bağlı olarak ödenen her türlü aylık, mali ve sosyal haklarının kurumu tarafından ödenmesine devam olunur. Bu şekilde görevlendirilenlere, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın, sulama birliği hizmet alanı 1.000 hektara kadar olanlar için (10.000) gösterge rakamının, 1.000 hektar dâhil 10.000 hektara kadar olanlar için (15.000) gösterge rakamının ve 10.000 hektar ve fazla olanlar için (20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda her ay huzur hakkı ödenir. Başkana ödenecek huzur hakkı prime esas kazanca dâhil edilmez.

(8) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 16/7/2020 tarihli ve Esas No.:2018/104; Karar No.:2020/39 sayılı Kararı ile.) "

18.6172 sayılı Kanun'un "Mevcut birlikler" başlıklı Geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununa göre kurulmuş olan sulama birlikleri onsekiz ay içinde durumlarını bu Kanuna uygun hale getirmek zorundadır. Aksi takdirde bu birliklerin tüzel kişiliği kendiliğinden sona erer ve bu birlikler valinin görevlendireceği vali yardımcısı başkanlığında; defterdarlık, tarım il müdürlüğü, DSİ bölge müdürlüğü ve il mahalli idareler müdürlüğü yetkililerinden oluşan tasfiye komisyonu tarafından en geç iki ay içinde tasfiye edilir. Birliğin tüm hak, alacak, borç ve 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olmayan personeli ile birliğe ait taşınır ve taşınmazlar bu Kanuna istinaden kurulan yeni birliğe devrolunur.

(2) Kurulmuş olan sulama birliklerinde 657 sayılı Kanuna tabi olarak çalışan personel, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Devlet Personel Başkanlığınca tespit edilecek ihtiyaca göre kadroları ile mükteseplerine uygun olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan birliklerde sözleşmeli personel statüsünde çalışanlar, mevcut statüleri ile istihdam edilmeye devam olunur. Birlikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren mevcut statüleri devam edenler dışında yeni sözleşmeli personel istihdam edemezler.

(4) Bakanlık DSİ'nin teklifi üzerine birliklerin, bu maddeye göre yeniden kurulmaları sırasında görev alanlarında değişiklik yapmaya yetkilidir."

19. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Kanunun şümulü" başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur."

20.26/07/2018 tarihinde Tarım ve Orman Bakanlığınca onaylandığı anlaşılan Sulama Birliği Çerçeve Ana Statüsünün;

i. "Birlik Üyeliği" başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(1) Birlik görev alanı içerisinde tapuda kayıtlı arazi sahibi olmak veya arazi kiralamak suretiyle

tarımsal üretimde bulunan her su kullanıcısı gerçek ve tüzel kişi, tesisten faydalanabilmek için o birliğe üye olmak zorundadır.

(2) Aynı arazi üzerinde miras ortaklığı, paylı mülkiyet vb. sebeplerle birden fazla malikin bulunması halinde su kullanıcısı gerçek ya da tüzel kişilerin birliğe üyeliğinde diğer ortak ve/veya pay sahiplerinin muvafakatı istenir."

ii. "Birlik Hizmetlerinden Faydalanma" başlıklı 30. maddesi şöyledir;

"(1) Birlik hizmetlerinden faydalanmak isteyen görev alanı içindeki su kullanıcılarının Sulama Tesisinden Faydalanma Sözleşmesini imzalamaları ve birliğe üye olmaları zorunludur.

(2) Birlik görev alanı dışındaki (şebeke dışı) su kullanıcıları ise bu statünün 6'ncı maddesindeki şartların sağlanması durumunda yıllık su kullanım sözleşmesi imzalayarak birlik hizmetlerinden faydalanabilirler. Bu durumdaki su kullanıcıları birlik üyesi olmasalar dahi, sulama işletme faaliyetlerine ilişkin olarak birlik başkanlığı tarafından alınan kararlara diğer birlik üyeleri gibi uymaya ve yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek zorundadır.

(3) Birlik görev alanı dışında kalan su kullanıcılarından, suladıkları her dekar arazi başına su kullanım hizmet bedelinin iki katı ücret alınır."

B. Yargı Kararları

21. Anayasa Mahkemesi 18/02/1985 tarihli ve E.1984/9, K.1985/4 sayılı kararında, karayollarından, köprülerden alınan geçiş parası, su, elektrik, havagazı, demiryolları, hava yolları, kimi hastane ücretleri gibi, ekonomik koşullara göre oluşturulan ve tesislerin bakımını, idamesini ve yeni yatırımlar yapılmasını sağlamak için yapılan ödemeleri, belirli kamu hizmetleri karşılığında kişilerden alınan, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerden ayrı kabul etmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/01/2021 tarihli toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

23. Raportör-Hâkim Burak Cenk İLHAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Davanın, davacının ekili arazilerindeki bitkilerin, davalı sulama birliği tarafından gerekli suyun verilmemesi nedeniyle zarar gördüğünün tespiti ve belirtilen zararın tazmini istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

25. Açıklanan mevzuat hükümlerinden (bkz. §§ 8- 20), davalı konumunda bulunan Sulama Birliği'nin, ülkenin su varlık ve kaynaklarının rasyonel kullanımı maksadıyla kamu tüzel kişiliğini haiz, kanunla kurulmuş bir kamu kuruluşu olduğu anlaşılmaktadır.

26. Bununla birlikte, bu kuruluşun kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, işlemin özel hukuk ilişkilerinden mi yoksa kamusal yetkilerin kullanılmasından mı doğduğunun irdelenmesi gerekmektedir.

27. Sulama işi, bir kamu hizmeti niteliğini taşımakta ise de; Sulama Birliği bu hizmeti, ilgili yasaların belirlediği ilkeler ve özel hukuk kurallarına göre yürütmek durumundadır. Su kullanım bedelinin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil iki taraf arasında yapılan sözleşmeye dayanmakta olup taraflar arasındaki sözleşmeden doğan alacakların tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun'un ilgili hükümleri uygulanmamaktadır.

28. Taraflar arasında düzenlenen "Sulama Beyan Sözleşmesi", daha çok tip sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı söz konusudur. Ancak bu durum, idare ile kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla tip sözleşmeler yoluyla ve kişilerin katılımı ile gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır.

29. Tüm bu açıklamalara göre, önümüzdeki dosyada, ekili arazilerindeki bitkilerine, davalı sulama birliği tarafından gerekli suyun verilmediğinden bahisle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Samsun 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Amasya 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen23/05/2019 tarihli ve E.2019/221, K.2019/516 sayılı görevsizlik kararının KALDIRILMASINA,

25/01/2021tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz	Şükrü	Mehmet	Birol
AKINCI	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN